

Marek Saj

Doktorat ks. Jarosława Kodzia

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 52/1-2, 428-431

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKTORAT KS. JAROSŁAWA KODZIA

Dnia 28 października 2008 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej Ks. mgr Jarosława Kodzia, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. „*Znaczenie eklezjalno-społeczne beatyfikacji i kanonizacji Maksymiliana Marii Kolbego*”. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem Ks. prof. UKSW dr hab. Wiesława Kiwiora. Recenzentami rozprawy byli: Ks. prof. dr hab. Henryk Misztal (KUL) oraz Prodziekan Wydziału Ks. prof. UKSW dr hab. Henryk Stawniak.

Doktorant w swojej rozprawie doktorskiej wskazał na kilka podstawowych założeń swoich badań. Na samym początku podkreślił, że przedmiot jego rozprawy dotyczył określenia znaczenia eklezjalno-społecznego jednej, konkretnej beatyfikacji i kanonizacji św. Maksymiliana Marii Kolbego, człowieka należącego do grona największych świętych XX wieku. To znaczenie nosi w literaturze prawno-kanonizacyjnej miano „momentum ecclesiale”, co tłumaczy się jako walor bądź znaczenie eklezjalne lub społeczne kanonizacji. Chodzi tu o badaną przez postulatora proces w ramach wstępnych czynności pozasądowych aktualności sprawy kanonizacyjnej dla Kościoła. Postulator ma wówczas za zadanie określić przydatność ewentualnej przyszłej beatyfikacji i kanonizacji w życiu społeczności kościelnej, a nawet na arenie pozaeklezjalnej. Aby jednak poznać walor eklezjalno-społeczny nie tylko od strony przewidywań, ale w sposób całościowy, autor rozprawy nie poprzestał na ukazaniu samych tylko przewidywań, lecz zapoznał się z ideami i dziełami Świętego, a także określił skutki, jakie wywołała sprawa kanonizacyjna św. Maksymiliana na arenie kościelnej i ogólnospołecznej.

Źródłami pracy doktorskiej były przede wszystkim listy postulacyjne dotyczące procesu kanonizacyjnego o. Kolbego, jego pisma i konferencje, nadto sprawozdania i raporty różnych organów Rycerstwa Niepokalanej na temat dziedzictwa kolbiańskiego, a także zeznania współwięźniów oświęcimskich, dotyczące przewidywanego znaczenia beatyfikacji i kanonizacji o. Kolbego. Oprócz tego doktorant wykorzystał różnego rodzaju dokumenty papieskie, takie jak kodeksy prawa kanonicznego, konstytucje, listy, przemówienia, następnie uchwały soborowe, akty normatywne różnych Dykasterii Kurii Rzymskiej, zwłaszcza Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, listy konferencji episkopatów, prawo własne instytutów życia konsekrowanego. W pracy wykorzystana została licznie zebrana literatura, także obcojęzyczna.

Rozprawa rozciąga się niejako na kilka dziedzin naukowych, stara się łączyć prawo z teologią, a także z elementami socjologii, z tego też względu Autor po-

służył się zróżnicowanymi metodami: egzegetyczno-dogmatyczną, filologiczną, historyczno-analityczną, metodą socjologicznej obserwacji pośredniej oraz syntetyczno-analityczną.

Całość rozprawy doktorskiej Ks. mgr Jarosława Kodzia składa się ze spisu treści, wykazu skrótów, bibliografii, wstępu, trzech rozdziałów oraz zakończenia.

Rozdział pierwszy zatytułowano: „Kanoniczne warunki rozpoczęcia postępowania kanonizacyjnego oraz oczekiwane skutki beatyfikacji i kanonizacji Maksymiliana Marii Kolbego”. Wprowadza on w obszar zagadnień teoretycznych, dotyczących kanonicznych warunków rozpoczęcia sprawy kanonizacyjnej, takich jak: opinia świętości, męczeństwa i cudów. Szczególny zaś akcent położony został na walor eklezjalny. Między innymi z treści listów postulacyjnych kierowanych do papieża w sprawie rozpoczęcia procesu o Kolbego wy dobył Autor prognozy, co do wydźwięku jego beatyfikacji i kanonizacji. Po beatyfikacji i kanonizacji tego świętego spodziewano się wzmocnienia wiary i nadziei katolików, zwłaszcza Polaków żyjących pod prężaniem ideologii marksistowskiej; szansy na podźwignięcie świata z apatii powojennej; ożywienia miłości do Najświętszej Maryi Panny; ujawnienia piękna i sensu kapłaństwa; pobudzenia ducha misyjnego oraz większego zaangażowania na płaszczyźnie ewangelizacji. Beatyfikacja i kanonizacja miała także wyeksponować wartości chrześcijańskiego humanizmu, godność człowieka, miała stanowić ostrzeżenie przed dramatem przyszłych wojen. Maksymilian miał też stanowić przykład dla studentów w dziedzinie zdobywania wiedzy i sztuki łączenia rozwoju naukowego z duchowym.

W rozdziale drugim pt. „Życie, idee i działalność Maksymiliana M. Kolbego”, Autor przybliżył rozumienie genezy prognoz z I rozdziału, jak też określa kierunki możliwego rozwoju inspiracji kolbiańskich w przyszłości. Autor dysertacji doszedł do wniosku, że o Kolbem ujaśniała jedna idea, którą była osoba Maryi Niepokalanej. Wykazał także, że z owej monoidei maryjnej wywodził o. Maksymilian pozostałe idee, takie jak: potrzebę bezgranicznego zaufania Maryi, ideę podboju i odnowienia świata dla Niepokalanej, ideę pracy misyjnej czy odnowy zakonu franciszkańskiego. W dalszej części tego rozdziału została omówiona działalność o. Maksymiliana ze szczególnym wskazaniem na następujące dzieła: powołanie do życia ruchu Rycerstwa Niepokalanej, docenienie roli mass mediów i skierowanie ich do szerokich, zwłaszcza najuboższych warstw społecznych, powołanie do istnienia największego na świecie, co do ilości osób, klasztoru – Niepokalanowa w Polsce, a następnie Mugenzai no Sono w Japonii. W końcowej części Autor ukazał męczeństwo o. Kolbego jako wydarzenie wieńczące jego wcześniejsze idee i czyny. Osadzone one zostały w kontekście polityczno-ideowych działań programowych hitlerowskich Niemiec wobec Kościoła katolickiego i narodu polskiego, a następnie w świetle wybranych świadectw współwsiężniów.

Rozdział trzeci noszący tytuł: „Skutki beatyfikacji i kanonizacji Maksymiliana M. Kolbego – dziedzictwo kolbiańskie” stanowi próbę zebrania dzieł wchodzących w skład tak zwanego „dziedzictwa kolbiańskiego”, a więc wszelkich podjętych inicjatyw, czerpiących natchnienie z ideałów prezentowanych przez o. Kolbego. Zebrane dane wskazują na rzeczywiste skutki beatyfikacji i kanonizacji. W części traktującej o owocach na forum eklezjalnym, istotny walor beatyfikacji o. Kolbego zaznaczył się już w samym fakcie celowego dokonania jej podczas trwającego w Rzymie Synodu Biskupów, obradującego nad przyszłym kształtem posługi kapłańskiej. Wydarzenie beatyfikacji stanowiło wówczas wymowną ilustrację kierunku, w którym miało pójść zaangażowanie duszpasterzy. Rozwój duchowości kolbiańskiej, krzewiony nadal przez Rycerstwo Niepokalanej, wykroczył poza ramy wcześniejszych prognoz. W Polsce idee Rycerstwa znalazły oddźwięk chociażby w Jasnogórskich Ślubach Narodu, Wielkiej Nowennie i Milenijnym Akcie Oddania Polski w macierzyńską niewolę Maryi. Sprawa o. Maksymiliana stała się także inspirującą w dziedzinie nauki. Do jego mariologii nawiązywali ostatni papież, a liczni teologowie czerpali z niej natchnienie. Różne aspekty życia i duchowości tego świętego stały się przedmiotem prac naukowych, organizowanych kongresów i sympozjów. Wpływ charyzmatu o. Kolbego i wydarzenia kanonizacyjne wyraźnie odbiły się również na funkcjonowaniu i duchowości Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych. Na forum społecznym z kolei postać św. Maksymiliana i jego przesłanie stały się tematem wielu produkcji filmowych, czerpali z nich inspirację muzycy, dramaturdzy, rzeźbiarze, malarze, których dzieła, kształtujące świadomość nowych pokoleń, można spotkać niemalże we wszystkich zakątkach ziemi. Uwidocznili się także wpływ tych wydarzeń na zmianę postrzegania Polski na arenie międzynarodowej. Dziedzinę o olbrzymim znaczeniu społecznym i międzynarodowym stanowi dzieło pojednania polsko-niemieckiego, zainicjowane w latach 60-tych minionego stulecia właśnie w kontekście toczącego się wówczas procesu kanonizacyjnego o. Kolbego. Doprowadziło ono do wymiany listów pomiędzy Episkopatami Polski i Niemiec na temat potrzeby dialogu, przebaczenia i braterstwa. Pielęgnowaniem tego dzieła zajmuje się do dziś kilka organizacji niemieckich noszących imię o. Maksymiliana Kolbego. Fakty te, które potwierdzają istnienie zbieżności pomiędzy przewidywaniami przedbeatyfikacyjnymi i późniejszymi skutkami, nie wyczerpały jednak całości spuścizny kolbiańskiej. Doktorant w swoich badaniach wskazał także na nowe inicjatywy, które swoje źródło czerpały z osoby i przesłania św. Maksymiliana.

Całość pracy zamyka zakończenie, w którym Autor w sposób jasny i przejrzysty podsumował wyniki swoich badań i wyciągnął właściwe wnioski. Zaznaczył w nim, że rozprawa zobrazowała nie tylko przewidywania co do skutków beatyfikacji i kanonizacji o. Kolbego, lecz nadto zbiera i prezentuje faktyczny oddźwięk tychże

wydarzeń na arenie eklezjalnej i społecznej, i to w sposób wielowątkowy. Ponadto obrazuje ona skalę rozwoju w świecie dziedzictwa kolbiańskiego, które dotychczas nie doczekało się równie kompleksowego opracowania. Wyraził także nadzieję, że przeprowadzone badania przyczynią się do większego zainteresowania się problematyką prawnokanoniczną.

Obydwaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji Ks. mgr Jarosława Kodzia i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autor dobrze zrealizował swe badawcze zamierzenia.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała Ks. Jarosławowi Kodzia stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Marek Saj CSsR

DOKTORAT KS. ROBERTA DĘBIŃSKIEGO

Dnia 28 października 2008 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgr Roberta Dębińskiego, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału, kapelana wojskowego w parafii wojskowej pw. N. M. P. Królowej Polski w Garnizonie Olsztyn. Doktorant przedstawił Radzie Wydziału rozprawę zatytułowaną *Ochrona prawa do wolności myśli, sumienia i religii w umowach międzynarodowych o zasięgu uniwersalnym oraz w Deklaracji Soboru Watykańskiego II – Dignitatis Humanae. Studium prawnoporównawcze*. Przedmiotowa praca napisana została na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, pod kierunkiem naukowym ks. prof. UKSW dr hab. Krzysztofa Warchałowskiego. Z kolei recenzentami rozprawy byli ks. bp dr hab. Tadeusz Płóski, biskup połowy WP oraz ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (UKSW).

Prawo do wolności religijnej jest jednym z fundamentalnych praw przysługujących człowiekowi, którego źródło tkwi w godności osoby ludzkiej. Stąd prawo to przysługuje każdemu człowiekowi w równym stopniu i to niezależnie od aktów prawa stanowionego. A mimo to istnieje szereg dokumentów, które ochronę tego prawa gwarantują, i to dokumentów zarówno międzynarodowych o charakterze globalnym, jak również proklamujących nauczanie Kościoła katolickiego w tym